

Eiropas Padomes Konvencijas par cīņu pret cilvēku tirdzniecību Pušu komiteja

Pušu komitejas 20.sanāksme
Strasbūra, 2017.gada 10.marts

Eiropas Padomes Konvencijas par cīņu pret cilvēku tirdzniecību īstenošanas Latvijā otrās kārtas novērtēšanas rekomendācijas

Eiropas Padomes Konvencijas par cīņu pret cilvēku tirdzniecību (turpmāk – Konvencija) Pušu komiteja, rīkojoties saskaņā ar Konvencijas 38.pantu 7.punkta noteikumiem;

ievērojot Konvencijas mērķi novērst un apkarot cilvēku tirdzniecību, vienlaikus nodrošinot dzimumu līdztiesību, aizsargāt cilvēku tirdzniecības upuru cilvēktiesības, izstrādāt visaptverošu ietvaru upuru un liecinieku aizsardzībai un palīdzības sniegšanai, nodrošināt efektīvu ar cilvēku tirdzniecību saistītu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, un veicināt starptautisko sadarbību;

ņemot vērā Konvencijas 36.panta 1.punkta nosacījumus par Ekspertu darbības grupas pret cilvēku tirdzniecību (turpmāk – GRETA) uzraudzības lomu Konvencijas īstenošanā;

atsaucoties uz Pušu komitejas iekšējās kārtības noteikumiem;

atsaucoties uz Latvijas 2008.gada 1.jūlijā iesniegto ratifikācijas aktu;

atsaucoties uz Pušu komitejas 2013.gada 15.februāra rekomendācijām par Eiropas Padomes Konvencijas par cīņu pret cilvēku tirdzniecību īstenošanu Latvijā un Latvijas institūciju 2015.gada 13.februārī iesniegto ziņojumu par pasākumiem, lai īstenotu šīs rekomendācijas;

izvērtējot Konvencijas īstenošanas Latvijā otro ziņojumu, kuru GRETA apstiprināja tās 27.sanāksmē (2016.gada 28.novembrī – 2.decembrī), kā arī 2017.gada 20.februārī saņemtos Latvijas valdības komentārus;

1. Atzinīgi novērtē panākto progresu kopš pirmās kārtas novērtēšanas sekojošās jomās:
  - tiesību ietvara cilvēku tirdzniecības apkarošanai pilnveidošanu, paplašinot cilvēku tirdzniecības jēdzienu un ieviešot normatīvo regulējumu attiecībā uz cilvēku tirdzniecības upuru nesodīšanu par viņu iesaistīšanu noziedzīgās darbībās, kuras tie bija piespiesti izdarīt;
  - centienus nodrošināt mācības par cilvēku tirdzniecību profesionāļiem, paplašinot personāla kategorijas, sadarbībā ar NVO un veicinot starpnozaru pieeju;
  - veiktos pasākumus sabiedrības izpratnes veicināšanā par cilvēku tirdzniecības dažādajām ekspluatācijas formām, īpašu uzmanību pievēršot bērniem un jauniešiem;
  - politikas dokumentu un praktisko pasākumu apstiprināšanu tādās jomās kā vardarbības pret sievietēm un bērniem novēršanā, sociāl-ekonomiskā atbalsta nodrošināšanā iedzīvotāju grupām, kuras ir nelabvēlīgākā situācijā, atbalsta nodrošināšana trešo valstu valstspiederīgo integrācijai, kam ir zināms potenciāls cilvēku tirdzniecības novēršanai, vēršoties tieši pret šī fenomena pamatcēloņiem;
  - panākto progresu atbalsta un palīdzības sniegšanas cilvēku tirdzniecības upuriem jomā, pateicoties pieaugošajam valsts finansiālajam atbalstam, veiktajiem grozījumiem sociālo rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanas procedūrās, un stipru partnerību ar specializētajām nevalstiskajām organizācijām pilnveidošanā;
  - centienus starptautiskās sadarbības jomā, gan izmeklējot cilvēku tirdzniecības lietas un piedaloties projektos, kuru mērķis ir pētīt jaunas tendences, uzlabot cilvēku tirdzniecības novēršanu un stiprināt upuru aizsardzību.
2. Rekomendē Latvijas institūcijām īstenot pasākumus, lai nekavējoši risinātu sekojošus jautājumus, kas identificēti GRETA ziņojumā:

- Izveidot un uzturēt visaptverošu un saskaņotu statistikas sistēmu par cilvēku tirdzniecību, vācot uzticamus datus no visiem galvenajiem iesaistītajiem partneriem, tostarp specializētajām NVO, par pasākumiem, lai aizsargātu un veicinātu upuru tiesības, kā arī par izmeklēšanu, kriminālvajāšanu, notiesāšanu un kompensācijām cilvēku tirdzniecības lietās. Šie pasākumi jāveic, ievērojot datu aizsardzības tiesības, tostarp kad NVO strādā ar cilvēku tirdzniecības upuriem un tiek aicināti nodrošināt informāciju nacionālajām datu bāzēm;
- Īstenot papildus pasākumus, lai uzlabotu cilvēku tirdzniecības upuru identifikāciju, tostarp:
  - pārskatot procedūras un indikatorus, lai identificētu cilvēku tirdzniecības upurus, tostarp trešo valstu valstspiederīgo vidū, un nodrošinot, ka visi pirmās līnijas profesionāļi ir apmācīti piemērot šīs procedūras un indikatorus;
  - palielinot centienus proaktīvi identificēt cilvēku tirdzniecības upurus darbaspēka ekspluatācijas nolūkā, pastiprinot darba inspektoru kapacitāti un nodrošinot Valsts darba inspekciju ar nepieciešamajiem resursiem, kā arī atbilstošām mācībām;
  - pievēršot pastiprinātu uzmanību cilvēku tirdzniecības upuru konstatēšanai patvēruma meklētāju un personu, kuras ievietotas aizturēto ārvalstnieku izmitināšanas centros, vidū;
  - iedrošinot tiesībsargājošo iestāžu amatpersonas, robežsargus, amatpersonas, kuras intervē patvēruma meklētājus, patvēruma meklētāju uzņemšanas centru un īslaicīgās aizturēšanas vietu darbiniekus, un darba inspektoros ziņot par potenciālajiem cilvēku tirdzniecības upuriem speciālistu komisijai gadījumos, kad ir pamatotas aizdomas ticēt, ka persona ir cilvēku tirdzniecības upuris pat gadījumos, ja nav pamata uzsākt kriminālprocesu;
- Īstenot pasākumus, lai uzlabotu bērnu, kas ir cilvēku tirdzniecības upuri, identifikāciju un palīdzības sniegšanu, īpaši:
  - nodrošinot, ka attiecīgās institūcijas īsteno proaktīvu pieeju un palielina savu *outreach* darbu, lai identificētu bērnu tirdzniecības upurus, pievēršot īpašu uzmanību bērniem, kas izmantoti prostitūcijā, nepavadītiem nepilngadīgajiem un migrantiem bērniem;
  - nodrošinot turpmākas mācības attiecīgiem profesionāļiem (policijai, pakalpojumu sniedzējiem, NVO, bērnu tiesību aizsardzības institūcijām, sociālajiem darbiniekiem, veselības jomas speciālistiem, patvēruma speciālistiem), kā arī vadošos norādījumus bērnu tirdzniecības dažādo ekspluatācijas formu nolūkā identificēšanai;
  - nodrošinot atbilstošu atbalstu un pakalpojumu, kas atbilst bērnu tirdzniecības upuru vajadzībām, tostarp atbilstošu izmitināšanu, pieeju izglītībai un profesionālo apmācību programmām;
  - īstenojot pasākumus, lai nepieļautu bērnu aizturēšanu imigrācijas nolūkos, un meklējot citas alternatīvas iespējas aizturēšanai, ievērojot bērna labākās intereses.
- nodrošināt nacionālajos tiesību aktos par nogaidīšanas un pārdomu periodu, ka gadījumos, kad ir pamatots iemesls uzskatīt, ka persona ir cilvēku tirdzniecības upuris, atbilstoši Konvencijas 13.pantā minētajam nodrošināt, ka visiem ārvalstu cilvēku tirdzniecības upuriem, tostarp ES un EEZ pilsoņiem, tiek efektīvi piedāvāts nogaidīšanas un pārdomu periods un aizsardzības un atbalsta pasākumi šajā periodā, kā tas noteikts Konvencijas 12.panta pirmajā un otrajā daļā;
- veikt sekojošus pasākumus, lai veicinātu un nodrošinātu cilvēku tirdzniecības upuriem pieeju kompensācijām, tostarp:
  - nodrošinot, ka cilvēku tirdzniecības upuri tiek sistemātiski informēti par tiesībām lūgt kompensāciju un sekojošām procedūrām valodā, kuru viņi saprot;
  - veicinot, ka cilvēku tirdzniecības upuri izmanto savas tiesības uz kompensāciju, stiprinot praktiķu kapacitāti sniegt atbalstu upuriem kompensāciju pieprasīšanā un iekļaujot jautājumu par kompensācijām jau esošajās mācību programmās tiesībsargājošo iestāžu, prokuratūru un tiesu darbiniekiem;
  - pilnībā piemērot normatīvos aktus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu konfiscēšanu, lai nodrošinātu kompensācijas cilvēku tirdzniecības upuriem;
- uzlabot Konvencijā noteikto nesodīšanas nosacījuma īstenošanu:

- paplašinot cilvēku tirdzniecības upuru nesodīšanas nosacījumus, atbrīvojot personas no atbildības par administratīvajiem pārkāpumiem un imigrācijas noteikumu pārkāpumiem;
  - nodrošinot, ka izmeklētāji un prokurori nepakļauj kriminālvajāšanai cilvēku tirdzniecībā izmantotās personas, kuras ir piespiestas izdarīt pārkāpumus;
  - stiprinot centienus nodrošināt pakļaušanos cilvēku tirdzniecības upuru nesodīšanas principam.
3. Aicina Latvijas valdību **līdz 2018.gada 10.martam** ziņot Pušu komitejai par veiktajiem pasākumiem, lai uzlabotu Konvencijas īstenošanu augstāk minētajās jomās.
  4. Rekomendē Latvijas valdībai veikt pasākumus, lai īstenotu GRETA otrās kārtās ziņojuma secinājumus.
  5. Aicina Latvijas valdību turpināt dialogu ar GRETA par progresu un regulāri informēt GRETA par veiktajiem pasākumiem attiecībā uz GRETA secinājumu īstenošanu.